

Ordet, at han drog et Skel imellem, hvad man i et saadant enkelt bestemt Tilfælde gjorde, og hvad man indførte som permanent Foranstaltning. Men dette er jo mere et Skin end Virkelighed, thi ingen vil kunne betvivle, at naar man saaledes har slaaet ind paa at tilvejebringe tvungen Voldgift til Afgørelse af Arbejdsstridigheder og har gjort det een Gang, saa vil Grunden i væsentlig Grad være rykket bort under Forligsinstitutionens Fødder, og den ene eller den anden af Parterne vil, hellere end at lade Sagen gaa til Forlig paa ordinær Maade, løbe Chansen for, hvad den tvungne Voldgift kan yde dem; saa her er ikke nogen virkelig Modsætning mellem det at anvende Princippet i et enkelt bestemt Tilfælde og at anvende det permanent; det ene vil med Nødvendighed drage det andet med sig.

Jeg sagde før, at tvungen Voldgift er en Foranstaltning, som vil betyde et dybt, betydningsfuldt Indgreb i vore Samfundsforhold; jeg kunde tilføje: et Indgreb, som i sit Væsen strider mod en af Grundlovens vigtigste Grundsætninger, nemlig den om Retten til fri Adgang til Erhverv; ved tvungen Voldgift svækkes og delvis tilintetgøres Erhvervsfriheden baade for Arbejdernes og for Arbejdsgivernes Vedkommende. Af hvor alvorlig og afgørende Betydning dette Indgreb vilde være, fremgaar egentlig bedst af den højtærede Ministers egne Ord. Den højtærede Statsminister slog sig for Brystet og sagde, han var en principtro Mand, og at han ikke havde gjort noget som helst andet, end hvad der efter hans Mening til enhver Tid var ret og rimeligt at gøre. Men maa jeg erindre om, at saa sent som i Sommeren 1924, da den højtærede Statsminister efter at være blevet Statsminister deltog i det nordiske interparlamentariske Møde i Stockholm, holdt den højtærede Statsminister et Foredrag om „Samfundet og Arbejdstvistene“, og dér udtalte den højtærede Minister følgende:

„Ved Siden af denne Institution har man Voldgiftsretten, der paadømmer Strid om Overenskomstens Forstaaelse. Man har til dette søgt at knytte tvungen Voldgift, men da ingen Magt kan tvinge Arbejderen til at sælge sin Arbejdskraft til en af andre fastsat Pris, lige saa lidt som man kan tvinge Landbrugeren til at sælge sine Produkter, hvis han ikke vil, saa vil tvungen Voldgift særdeles let blive et Forsøg paa at øve Tvang uden Mulighed for at gennemføre Tvangen, og dette er værre end at undlade Forsøget. Det svækker Troen paa Domstolene, og det er kun til Skade.

— I Danmark har baade Arbejdere og Arbejdsgivere afvist Tanken om tvungen Voldgift. Det er muligt, at Retstanken kan udvikles ved Bestemmelser indenfor Organisationerne angaaende Formen for Vedtagelser o. s. v., men jeg tror ikke paa Tvangs-Ideén paa dette Omraade.“

Det er rene og klare Ord af den højtærede Minister, men rigtignok Ord, som ganske slaar det, den højtærede Minister har gjort, for Panden. Den højtærede Minister tager i dette Foredrag ikke Reservation overfor enkelte Tilfælde, som der for Resten under Diskussionen var Tale om; han forbeholder sig ikke, at man kan handle mod hans Princip i enkelte særlige Tilfælde.

Og hvor vidtgaaende Konsekvenser den tvungne Voldgift efter den højtærede Statsministers egen Mening vil føre til, det ser vi af hans Udtalelser her i Folketinget den 25. Marts 1922, da der var forelagt et Forslag fra det radikale Venstre om tvungen Voldgift, et Forslag, som den højtærede Minister tog en noget vaklende Stilling til, ikke nær saa klar og kraftig som den, den højtærede Minister tog i Stockholm i 1924, efter at han havde faaet sit høje Ansvar — han tog altsaa en mere uklar Stilling under Forhandlingerne i 1922, det indrømmer jeg gerne. Men hvad den højtærede Minister derimod var ganske klar over, det var de Forudsætninger, under hvilke han muligvis i enkelte Tilfælde kunde tænke sig, at dette kunde praktiseres; han siger nemlig: „Vilde man endelig ind paa Voldgiftsvejen, maatte man jo, hvis der skulde vises Retfærdighed, samtidig bestemme Varepriserne; man maatte bestemme den handlendes og Driftsherrens Udbytte ved Lov eller tvungen Voldgift; ellers vilde Institutionen ensidig kun være rettet mod Underklassen.“

Man ser, at de Konsekvenser, som den højtærede Minister knytter til Tanken om tvungen Voldgifts Anvendelse endog kun for et enkelt Tilfælde eller for begrænset Tid, som Forslaget jo gik ud paa, er saa vidtgaaende, at det i Virkeligheden er den socialistiske Stat i en Nøddeskal saa at sige, som den højtærede Minister her trækker ud af Hatten som Konsekvens af Anvendelsen af den tvungne Voldgift.

Jeg kan altsaa ved Udtalelser af den højtærede Statsminister selv godtgøre, at der her er Tale om et af de mest vidtrækkende og dybtgaaende Indgreb i Samfundsforholdene, som der overhovedet kan være Spørgsmaal om.

Og naar vi nu ser paa, om der var